

До альтернативних: бенчмаркінг, SWOT-аналіз (аналіз сильних і слабких сторін), ABC-аналіз, PEST-аналіз, XYZ-аналіз, методи фінансового прогнозування,

Принципи фінансової безпеки, такі, як еквівалентність, прогнозованість, рівноправність та стабільність, теж є важливою складовою механізму забезпечення фінансової безпеки на підприємстві, без якої неможливо розглянути всю структуру механізму і прослідкувати його значущість для забезпечення фінансової безпеки на підприємстві.

Отже, одним із найважливіших елементів системи забезпечення фінансової безпеки є механізм, який є сукупністю законодавчих актів, правових норм, фінансових методів та важелів, за допомогою яких забезпечується досягнення цілей безпеки та розв'язання нагальних завдань. Забезпечення фінансової безпеки, на думку автора, можливе тільки за умови дотримання національних інтересів у фінансовій сфері, врахування потенційних загроз та впровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі національної економіки. Узгоджена взаємодія усіх елементів механізму забезпечення фінансової безпеки в кінцевому результаті гарантуватиме ефективне функціонування усієї національної економіки та економічне зростання.

Таким чином, для забезпечення успішної діяльності будь-якого підприємства, уникнення зовнішніх та внутрішніх загроз на підприємстві необхідно забезпечити його фінансово-економічну безпеку. А, в свою чергу, для ефективного впровадження фінансової безпеки підприємства потрібно розробити та використовувати механізм забезпечення економічної безпеки, який включає: інструменти забезпечення ФБП, методи забезпечення ФБП, важелі забезпечення ФБП, систему інформаційно-аналітичного забезпечення ФБП.

Наук. керівн. Полтніна О. П.

Література: 1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія / О. І. Барановський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с. 2. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – К. : Эльга ; Ника-Центр, 2004. – 784 с. 3. Горячева К. С. Механизм управления финансовой безопасностью предприятия : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.06.01 "Экономика, организация и управления предприятиями" / К. С. Горячева. – К. : НАУ, 2006. – 17 с. 4. Пойда-Носик Н. Н. Сутьність фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та її роль в забезпеченні національної економічної безпеки / Н. Н. Пойда-Носик // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (55). – С. 340–342. 5. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова ; А. О. Єпіфанов, О. Л. Пластун, В. С. Домбровський та ін. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. – 295 с.

УДК 658.14/.17:330.131.7

Дурасова Є. О.

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Проведено комплексну оцінку фінансових ризиків ПАТ "Елтіз" за допомогою показників аналізу ступеня впливу ризику інфляції, показників фінансової стійкості підприємства та фундаментального методу.

Аннотация. Проведена комплексная оценка финансовых рисков ПАТ "Элтиз" при помощи показателей анализа степени влияния риска инфляции, показателей финансовой устойчивости предприятия и фундаментального метода.

Annotation. A complex evaluation of the financial risks of the PLC "Eltiz" was carried out using indicators of inflation influence and financial stability and the fundamental method.

Ключові слова: комплексна оцінка, фінансовий ризик, фінансова стійкість, зона ризику, фундаментальний метод.

У сучасній економічній ситуації підприємства змушені функціонувати в умовах значного впливу фінансових ризиків та нестабільності як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Тому важливим є використання адекватної методики їх оцінки, відповідної умовам ринкової економіки.

© Дурасова Є. О., 2014

IS

"Управління розвитком", № 10 (173) 2014

При цьому вона може включати як визначення загального стану фінансової діяльності підприємства за допомогою окремих інструментів фінансового аналізу, так і розробку інтегрального показника. Особливо гостро ця проблема постає перед промисловими підприємствами, для яких оцінка рівня фінансових ризиків є одним з актуальних завдань практичної діяльності.

Значний вклад у розробку методологічних основ аналізу фінансових ризиків підприємства зробили такі провідні економісти, як: Бланк І. О., Вітлінський В. В., Гранатуров В. М., Донець Л. І. та ін.

Метою статті є проведення удосконалення методичних підходів до проведення комплексної оцінки фінансових ризиків підприємства та їх застосування на прикладі ПАТ "Елтіз".

В економічній літературі існує значна кількість методик оцінки фінансових ризиків, одні з яких дозволяють виявити зовнішні загрози, інші розглядають ризики, що генеруються у внутрішньому середовищі діяльності суб'єкта господарювання. При цьому кожен із них акцентується на аналізі певної групи фінансових ризиків залежно від джерел їх виникнення, не враховуючи специфіки іншої групи. Для більш ефективної оцінки повинен використовуватися комплексний метод, що буде поєднувати обидва підходи та дозволить проаналізувати всю сукупність фінансових ризиків підприємства.

Для визначення впливу фінансових ризиків, що генеруються зовнішнім середовищем, розраховується вплив інфляційних процесів на діяльність підприємства, що проводиться з застосуванням двох параметрів: Е1, що показує порівняння коефіцієнтів зростання доходу, розрахований як темп зростання виручки підприємства від реалізації продукції, з індексом інфляції, Е2 – прибуток (збиток) від операційної діяльності [1, с. 363]. Результати розрахунків відображені у табл. 1.

Таблиця 1

Розрахунок показників аналізу ступеня впливу ризику інфляції

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Коефіцієнт зростання доходів (КРД)	1,101	1,606	0,899
Індекс інфляції (Іінф)	1,091	1,046	0,998
Е1	КРД \geq Іінф	КРД \geq Іінф	КРД \leq Іінф
Е2	збиток	збиток	збиток
Оцінка ризику	критичний	критичний	неприпустимий

Таким чином, розглядається вплив інфляційного ризику – ризику того, що у процесі зростання інфляції одержувані грошові доходи знецінюються з погляду їх реальної купівельної спроможності швидше, ніж зростають. Згідно з даним аналізом ПАТ "Елтіз" протягом 2010 – 2011 рр. знаходився в зоні критичного ризику, коли існувала вірогідність як втратити прибуток, так і недоотримати ймовірну виручку і їх витрати відшкодовуються власним коштом. У 2012 р. підприємство знаходилося в зоні неприпустимого ризику, що у процесі продовження подібної тенденції означає достатньо високу вірогідність настання банкрутства.

Найбільш повно фінансові ризики, які генеруються у внутрішньому середовищі підприємства, оцінюються під час аналізу його фінансової стійкості, що відображає ефективність діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

Для визначення ступеня ризику фінансової стійкості застосовуються показники, що враховують, з одного боку, джерела фінансування запасів, які використовуються підприємством, а з іншого – дають можливість зробити висновок щодо загального ступеня залежності суб'єкта господарювання від зовнішніх джерел фінансування [2, с. 82], наведені у табл. 2.

Таблиця 2

Розрахунок абсолютних показників фінансової стійкості підприємства протягом 2010 – 2012 рр.

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.
1	2	3	4
1. Власні обігові кошти	-447,20	123,60	334,30
2. Довгострокові зобов'язання	0,00	0,00	0,00
3. Наявність постійних та довгострокових пасивів для фінансування запасів	-447,20	123,60	334,30
4. Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00
5. Загальна сума основних джерел фінансування запасів	-447,20	123,60	334,30
6. Запаси	3 216,00	2 155,30	2 777,50
7. Надлишок (нестача) власних обігових коштів	-3 663,20	-2 031,70	-2 443,20

1	2	3	4
8. Надлишок (нестача) власних обігових коштів та довгострокових зобов'язань	-3 663,20	-2 031,70	-2 443,20
9. Надлишок (нестача) основних джерел фінансування запасів	-3 663,20	-2 031,70	-2 443,20

Як видно з проведених розрахунків, ПАТ "Елтіз" характеризується кризовим фінансовим станом, що вказує на можливість банкрутства підприємства. Така ситуація свідчить про нездатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Вона стає причиною неприпустимого фінансового стану в поточному періоді, що призводить до втрати фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі.

Рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування на основі відносних показників подано в табл. 3.

Таблиця 3

Відносні показники фінансової стійкості підприємства у 2010 – 2012 рр.

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.
1. Коефіцієнт автономії	0,10	0,16	0,15
2. Коефіцієнт фінансової залежності	9,92	6,17	6,72
3. Коефіцієнт фінансового ризику	8,92	5,17	5,72
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,65	0,07	0,20
5. Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0,00	0,00	0,00
6. Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,00	0,00	0,00
7. Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	1,00	1,00	1,00

Згідно з коефіцієнтом автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу) протягом 2010 – 2012 рр. не більше 16 % власних коштів підприємство авансувало у свою діяльність, що свідчить про недостатню фінансову стійкість. Тобто спостерігається високе значення показників його фінансової залежності, що означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні функціонування підприємства, а, отже, і велику загрозу втрати фінансової незалежності.

При цьому на 1 грн власних коштів у 2010 р. припадало 8,92 грн позикових, однак уже наступні 2 роки характеризуються зниженням коефіцієнта фінансового ризику, що свідчить про послаблення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів і покращення фінансової стійкості.

Крім того, частина власного капіталу, яка знаходиться в обігу, протягом проаналізованого періоду, збільшилась й у 2012 р. склала 20 %, що свідчить про достатню гнучкість його використання. Подібна тенденція є позитивною в діяльності підприємства, оскільки у 2010 р. власні кошти у повному обсязі були капіталізовані і виникла потреба у залученні позикових, проте значення показника маневреності власного капіталу все ще є нижчим за бажане.

При цьому довгострокові пасиви підприємства складаються лише з власного капіталу внаслідок відсутності довгострокових зобов'язань у фінансуванні діяльності ПАТ "Елтіз". Тобто необоротні активи підприємства не фінансуються зовнішніми інвесторами, що виступає неоднозначним фактором, оскільки, з одного боку, свідчить про незначну залежність від інвесторів, а, з іншого, може характеризувати неефективну політику підприємства щодо залучення і використання фінансових ресурсів.

Іншою важливою складовою під час комплексної оцінки фінансових ризиків є використання фундаментального методу [3, с. 227], у процесі застосування якого, виходячи з головних цілей компанії (прибутковості, стабільності, фінансової безпеки), аналізуються як внутрішні, так і зовнішні чинники (табл. 4).

Таблиця 4

Оцінка фінансового ризику за фундаментальним методом

Показники	Розрахунок	2010 р.	2011 р.	2012 р.
1	2	3	4	5
1. Податкове навантаження	Чистий прибуток / прибуток до оподаткування	0,96	0,97	0,82
2. Боргове навантаження	Чистий операційний прибуток – сплачені податки / прибуток до оподаткування	-3,93	-5,58	-18,28

1	2	3	4	5
3. Амортизаційна віддача	Прибуток до оподаткування / прибуток до оподаткування + амортизаційні відрахування – – переоцінка активів	0,22	0,25	0,09
4. Структура витрат	Прибуток до оподаткування / виручка = = 1 – ((оплата сировини / виручка) + (оплата праці / виручка) + (накладні витрати / виручка))	0,03	0,03	0,01
5. Оборотність активів	Виручка / активи	2,39	3,17	2,33
6. Фінансовий важіль	Позиковий капітал / власний капітал	8,92	5,17	5,72

Як видно з табл. 4, для підприємства характерно зменшення податкового навантаження протягом 3 років у процесі збільшення боргової та амортизаційної віддачі, що також свідчить про значний рівень фінансових ризиків на підприємстві.

Таким чином, можна зробити висновок, що використання комплексного методу оцінки дає змогу проаналізувати вплив як внутрішніх, так і зовнішніх фінансових ризиків на діяльність підприємств і є найбільш адекватним до реальних умов їх функціонування.

Наук. керівн. Берест М. М.

Література: 1. Яришко О. Управління фінансовими ризиками на підприємствах / О. Яришко, Є. Ткаченко, М. Кукушкіна // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 9. – С. 361–365. 2. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Фінансовий аналіз" для студентів спеціалізації "Фінанси" денної форми навчання / укл. М. М. Берест. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 39 с. 3. Зоріна О. А. Методи аналізу фінансових ризиків / О. А. Зоріна // Міжнародний збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 20. – С. 221–229.

Єгорова О. А.

УДК 336.71

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ "КАПІТАЛ БАНКУ" ТА ЙОГО КЛАСИФІКАЦІЯ

Анотація. Досліджено економічну сутність категорії "капітал банку" шляхом аналізу та узагальнення різних підходів стосовно визначення поняття "банківський капітал". Проаналізовано класифікацію видів капіталу банку та узагальнено класифікаційні ознаки капіталу банку.

Анотация. Исследована экономическая сущность категории "капитал банка" путем анализа и обобщения различных подходов к определению понятия "банковский капитал". Проанализирована классификация видов капитала банка и обобщены классификационные признаки капитала банка.

Annotation. The economic essence of the category "bank capital" was researched through analysis and synthesis of different approaches to the definition of bank capital. Analysis of classification of bank capital and generalized classification attributes of capital was made.

Ключові слова: банківський капітал, власний капітал, класифікаційні ознаки, ресурсна база.

Провідне місце у сучасних умовах економіки України належить фінансово-кредитній системі. Від ефективності й безперервності функціонування кредитно-фінансового механізму залежить не лише своєчасне отримання коштів окремими господарськими одиницями, а й темпи економічного розвитку країни в цілому. Центральною ланкою цього механізму в сучасній економіці стають банки. Один із найголовніших складових елементів діяльності банку – вивчення його ресурсної бази, а саме банківського капіталу, що є надзвичайно актуальним питанням.